

101

USTAWA

z dnia 31 marca 1965 r.

o stopniach naukowych i tytułach naukowych.

Rozdział 1.

Stopnie naukowe.

Art. 1. 1. Stopniami naukowymi są stopnie doktora i docenta określonej dziedziny nauki lub dyscypliny naukowej.

2. Minister Szkolnictwa Wyższego, w porozumieniu z Sekretarzem Naukowym Polskiej Akademii Nauk, ustala bliższe określenie stopni naukowych w zależności od dziedziny nauki lub dyscypliny naukowej, których te stopnie dotyczą.

Art. 2. 1. Stopnie naukowe są nadawane w wydziałach i innych jednostkach organizacyjnych szkół wyższych, w placówkach naukowych Polskiej Akademii Nauk, w instytutach naukowo-badawczych oraz w przewidzianych w ustawie o szkolnictwie wyższym samodzielnych placówkach typu naukowo-dydaktycznego, jeżeli w zakresie danej dziedziny nauki lub dyscypliny naukowej tworzą środowisko naukowe o odpowiednio wysokim poziomie.

2. Wykaz jednostek uprawnionych do nadawania stopni naukowych oraz określenie stopni naukowych, które mogą być przez te jednostki nadawane, ustala Przewodniczący Komitetu Nauki i Techniki w uzgodnieniu z Ministrem Szkolnictwa Wyższego i z Sekretarzem Naukowym Polskiej Akademii Nauk:

- 1) w szkołach wyższych i w samodzielnych placówkach typu naukowo-dydaktycznego — na wniosek ministra sprawującego nadzór nad szkołą wyższą lub samodzielną placówką typu naukowo-dydaktycznego; przed zgłoszeniem wniosku należy zasięgnąć opinii Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego;
- 2) w Polskiej Akademii Nauk — na wniosek Sekretariatu Naukowego Akademii; przed zgłoszeniem wniosku należy zasięgnąć opinii Głównej Komisji Kwalifikacyjnej działającej przy Polskiej Akademii Nauk;

3) w instytutach naukowo-badawczych — na wniosek ministra, któremu instytut podlega; przed zgłoszeniem wniosku należy zasięgnąć opinii Głównej Komisji Kwalifikacyjnej działającej przy Polskiej Akademii Nauk.

Art. 3. Stopień doktora jest nadawany w drodze przewodu doktorskiego.

Art. 4. 1. Stopień doktora może być nadany osobie, która:

- 1) ukończyła studia w szkole wyższej uzyskując tytuł magistra, magistra-inżyniera, lekarza, oficera dyplomowanego lub inny równorzędny oraz wykazała uzdolnienia do pracy naukowo-badawczej;
- 2) zdała z wynikiem pomyślnym przepisane egzaminy doktorskie oraz
- 3) przedłożyła rozprawę doktorską.

2. Do przewodu doktorskiego można także dopuścić osobę, która ukończyła wyższą szkołę zawodową lub studia równorzędne, jeżeli osoba ta w toku pracy zawodowej osiągnęła rezultaty, świadczące o szczególnych uzdolnieniach do pracy naukowo-badawczej.

3. W wyjątkowych przypadkach do przewodu doktorskiego można dopuścić osobę, która wprawdzie nie ukończyła studiów określonych w ust. 1 lub 2, lecz wykazała się zasobem wiedzy i dorobkiem naukowym, świadczącym o przygotowaniu i uzdolnieniu do pracy naukowo-badawczej; wymaga to w zakresie szkół wyższych zgody Ministra Szkolnictwa Wyższego, a w pozostałym zakresie — zgody Sekretarza Naukowego Polskiej Akademii Nauk.

Art. 5. 1. Rozprawa doktorska powinna stanowić samodzielne rozwiązanie przez autora zagadnienia naukowego i wykazywać jego ogólną wiedzę teoretyczną w danej dyscyplinie naukowej.

2. Praca projektowa, konstrukcyjna lub technologiczna może stanowić rozprawę doktorską, jeżeli odpowiada warunkom określonym w ust. 1.

3. Rozprawę doktorską może także stanowić część pracy zespołowej, jeżeli wykazuje ona indywidualny wkład kandydata, odpowiadający warunkom określonym w ust. 1.

Art. 6. 1. Przewód doktorski przeprowadzają i stopień doktora nadają:

- 1) w szkołach wyższych i w samodzielnych placówkach typu naukowo-dydaktycznego — rady wydziału lub rady naukowej innych jednostek organizacyjnych,
- 2) w placówkach Polskiej Akademii Nauk — rady naukowej tych placówek,
- 3) w instytutach naukowo-badawczych — rady naukowej tych instytutów.

2. Uchwała o nadaniu stopnia doktora staje się prawomocna, jeżeli przeciwko uchwale nie założy sprzeciwu:

- 1) minister sprawujący nadzór nad szkołą wyższą lub samodzielną placówką typu naukowo-dydaktycznego, w której przewód doktorski jest przeprowadzany — po zasięgnięciu opinii Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego,
- 2) Sekretarz Naukowy Polskiej Akademii Nauk, gdy przewód doktorski przeprowadzany jest w placówkach Akademii lub w instytutach naukowo-badawczych — po zasięgnięciu opinii Głównej Komisji Kwalifikacyjnej działającej przy Polskiej Akademii Nauk.

3. Sprzeciw może być założony w przeciągu dwóch miesięcy od dnia przekazania uchwały o nadaniu stopnia doktora wraz z dotyczącą dokumentacją.

Art. 7. 1. W ramach wydziałów i innych jednostek uprawnionych do nadawania stopni naukowych można utworzyć studia doktoranckie.

2. Osobom przygotowującym się do przewodu doktorskiego mogą być przyznawane stypendia naukowe.

Art. 8. Stopień docenta jest nadawany w drodze przewodu habilitacyjnego.

Art. 9. Do przewodu habilitacyjnego może być dopuszczona osoba, która posiadając stopień doktora uzyskała znaczny dorobek naukowy i przedłożyła rozprawę habilitacyjną.

Art. 10. 1. Rozprawa habilitacyjna powinna stanowić poważny wkład kandydata w rozwój określonej dziedziny nauki lub dyscypliny naukowej.

2. Rozprawa habilitacyjna może polegać również na:

- 1) syntetycznym i systematycznym ujęciu innych prac kandydata,
  - 2) opracowaniu problematyki całości lub poważnej części danej dyscypliny naukowej, polegającym na naukowym uogólnieniu i usystematyzowaniu poszczególnych problemów, jeżeli odpowiada warunkom określonym w ust. 1.
3. Przepisy art. 5 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio do rozpraw habilitacyjnych.

Art. 11. 1. Przewód habilitacyjny przeprowadzają i stopień naukowy docenta nadają:

- 1) w szkołach wyższych i w samodzielnych placówkach typu naukowo-dydaktycznego — rady wydziału lub rady naukowej innych jednostek organizacyjnych,
- 2) w placówkach Polskiej Akademii Nauk — rady naukowej tych placówek,
- 3) w instytutach naukowo-badawczych — rady naukowej tych instytutów.

2. Uchwała o nadaniu stopnia naukowego docenta wymaga zatwierdzenia przez:

- 1) ministra sprawującego nadzór nad szkołą wyższą lub samodzielną placówką typu naukowo-dydaktycznego, w której przewód habilitacyjny jest przeprowadzany — po zasięgnięciu opinii Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego,
- 2) Sekretarza Naukowego Polskiej Akademii Nauk — po zasięgnięciu opinii Głównej Komisji Kwalifikacyjnej działającej przy Polskiej Akademii Nauk, jeżeli przewód

habilitacyjny przeprowadzany jest w placówkach Akademii lub w instytutach naukowo-badawczych.

Art. 12. Osobom przygotowującym się do przewodu habilitacyjnego mogą być przyznawane stypendia naukowe.

Art. 13. 1. Stopnie naukowe uzyskane za granicą mogą być uznane w drodze nostryfikacji za równorzędne ze stopniami naukowymi określonymi w niniejszej ustawie.

2. Stopnie naukowe uzyskane za granicą są uznawane za równorzędne ze stopniami naukowymi określonymi w niniejszej ustawie na zasadach przewidzianych w umowach międzynarodowych.

Art. 14. 1. Rada Ministrów określa w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe warunki, jakim pod względem poziomu naukowego powinno odpowiadać środowisko naukowe wydziałów i innych jednostek organizacyjnych szkół wyższych, samodzielnych placówek typu naukowo-dydaktycznego, placówek naukowych Polskiej Akademii Nauk i instytutów naukowo-badawczych, aby mogły uzyskać prawo nadawania stopni naukowych,
- 2) warunki i tryb przeprowadzania przewodów doktorskich i habilitacyjnych.

2. Minister Szkolnictwa Wyższego, w porozumieniu z Sekretarzem Naukowym Polskiej Akademii Nauk, określa w drodze rozporządzenia:

- 1) zasady przyznawania stypendiów naukowych i ich wysokość oraz prawa i obowiązki osób pobierających te stypendia,
- 2) zasady odbywania studiów doktoranckich oraz prawa i obowiązki osób, które w ramach studiów doktoranckich lub poza nimi przystąpiły do przewodu doktorskiego albo też przystąpiły do przewodu habilitacyjnego,
- 3) tryb uznawania w drodze nostryfikacji stopni naukowych uzyskanych za granicą za równorzędne ze stopniami określonymi w niniejszej ustawie.

3. Minister Szkolnictwa Wyższego i Sekretarz Naukowy Polskiej Akademii Nauk mogą określić wspólnie szczegółowe warunki, jakim powinny odpowiadać rozprawy doktorskie i habilitacyjne, oraz zakres egzaminów doktorskich i kolokwium habilitacyjnych.

Art. 15. Przepisy dotyczące nadawania stopni naukowych w szkołach wyższych i w instytutach naukowo-badawczych stosuje się odpowiednio do nadawania stopni naukowych w akademiach wojskowych i w wojskowych instytutach naukowo-badawczych, z tym że:

- 1) uprawnienia akademii wojskowych i wojskowych instytutów naukowo-badawczych do nadawania stopni naukowych w zakresie nauk wojskowych określa Minister Obrony Narodowej po zasięgnięciu opinii Rady Wyższego Szkolnictwa Wojskowego,
- 2) w uzasadnionych przypadkach Minister Obrony Narodowej może upoważnić rady naukowe akademii wojskowych do nadawania stopni naukowych zamiast rad wydziałów; w tym przypadku rady naukowe akademii przeprowadzają również przewody doktorskie i habilitacyjne,
- 3) dopuszczenie do przewodu doktorskiego w zakresie nauk wojskowych w przypadkach określonych w art. 4 ust. 3 w akademii wojskowej lub wojskowym instytucie naukowo-badawczym wymaga zgody Ministra Obrony Narodowej udzielonej po zasięgnięciu opinii Rady Wyższego Szkolnictwa Wojskowego,
- 4) prawo zgłoszenia sprzeciwu co do uchwały o nadaniu stopnia doktora w zakresie nauk wojskowych oraz prawo zatwierdzenia uchwały o nadaniu stopnia docenta w zakresie nauk wojskowych przysługuje Ministrowi Obrony Narodowej po zasięgnięciu opinii Rady Wyższego Szkolnictwa Wojskowego,

- 5) zasady uznawania stopni naukowych uzyskanych w akademiach i wyższych szkołach wojskowych za granicą za równorzędne ze stopniami nadawanymi na podstawie niniejszej ustawy określa Minister Obrony Narodowej,
- 6) przepisy, o których mowa w art. 14 ust. 3, w stosunku do akademii wojskowych i wojskowych instytutów naukowo-badawczych wydaje Minister Obrony Narodowej.

Rozdział 2.

Tytuły naukowe.

Art. 16. 1. Tytułami naukowymi są tytuły profesora nadzwyczajnego i profesora zwyczajnego określonej dziedziny nauki lub dyscypliny naukowej albo określonej dziedziny sztuki lub dyscypliny artystycznej.

2. Przepis art. 1 ust. 2 stosuje się odpowiednio do tytułów naukowych.

Art. 17. 1. Tytuł profesora nadzwyczajnego może być nadany osobie, posiadającej stopień naukowy docenta, która osiągnęła poważne wyniki w pracy naukowej i w kształceniu kadr naukowych.

2. Tytuł profesora zwyczajnego może być nadany osobie posiadającej tytuł profesora nadzwyczajnego, która od chwili uzyskania tytułu profesora nadzwyczajnego wydatnie powiększyła swój dorobek w pracy naukowej i w kształceniu kadr naukowych.

3. W wyjątkowych przypadkach, w stosunku do osoby zatrudnionej w instytucji nie prowadzącej kształcenia kadr naukowych, można odstąpić od warunku wykazania się wynikami w kształceniu kadr naukowych, o ile osoba ta spełnia inne warunki przewidziane w ust. 1 i 2.

4. W wyjątkowych przypadkach tytuł profesora nadzwyczajnego lub profesora zwyczajnego może być nadany osobie, która nie posiada stopnia naukowego i tytułu naukowego oraz stażu pracy na stanowisku pracownika naukowo-dydaktycznego lub naukowo-badawczego, posiada jednak poważne osiągnięcia w pracy naukowej lub w twórczej pracy zawodowej oraz kwalifikacje dla prowadzenia pracy naukowej i kształcenia kadr naukowych w zakresie wymaganym od profesora.

5. W zakresie sztuki i dyscyplin artystycznych:

- 1) stopień naukowy docenta nie stanowi warunku nadania tytułu naukowego profesora nadzwyczajnego lub profesora zwyczajnego,
- 2) przez użyte w ust. 1—4 określenia: praca naukowa, dorobek w pracy naukowej, kadry naukowe — należy rozumieć odpowiednio również pracę artystyczną, dorobek w pracy artystycznej, kadry naukowo-dydaktyczne.

Art. 18. 1. Tytuły naukowe nadaje Rada Państwa na wniosek Prezesa Rady Ministrów.

2. Kandydata do tytułu naukowego przedstawia Prezesowi Rady Ministrów:

- 1) minister sprawujący nadzór nad szkołą wyższą lub samodzielną placówką typu naukowo-dydaktycznego, gdy chodzi o osobę zatrudnioną w tej szkole lub placówce — na wniosek właściwej rady wydziału lub rady naukowej innej jednostki organizacyjnej szkoły wyższej, zatwierdzony przez senat,
- 2) Sekretariat Naukowy Polskiej Akademii Nauk, gdy chodzi o osobę zatrudnioną w placówce naukowej Akademii — na wniosek rady naukowej tej placówki,
- 3) minister, któremu podlega instytut naukowo-badawczy, gdy chodzi o osobę zatrudnioną w tym instytucie — na wniosek rady naukowej instytutu,
- 4) Minister Szkolnictwa Wyższego w porozumieniu z Sekretarzem Naukowym Polskiej Akademii Nauk — w innych przypadkach niż wymienione w pkt 1—3.

3. Przed przedstawieniem Prezesowi Rady Ministrów kandydatów do tytułu naukowego należy zasięgnąć opinii:

- 1) Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego — w przypadkach wymienionych w ust. 2 pkt 1 i 4,
- 2) Rady Wyższego Szkolnictwa Artystycznego — w przypadkach przedstawienia kandydata do tytułu naukowego w zakresie dyscyplin artystycznych,
- 3) Rady Wyższego Szkolnictwa Wojskowego — w przypadkach przedstawienia kandydata do tytułu naukowego w zakresie nauk wojskowych,
- 4) Głównej Komisji Kwalifikacyjnej działającej przy Polskiej Akademii Nauk — w przypadkach wymienionych w ust. 2 pkt 2 i 3.

4. W uzasadnionych przypadkach minister sprawujący nadzór nad szkołą wyższą — po zasięgnięciu opinii Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego lub Sekretariat Naukowy Polskiej Akademii Nauk albo minister, któremu podlega instytut naukowo-badawczy — po zasięgnięciu opinii Głównej Komisji Kwalifikacyjnej działającej przy Polskiej Akademii Nauk mogą przedstawić Prezesowi Rady Ministrów wniosek o nadanie tytułu profesora zwyczajnego lub profesora nadzwyczajnego z pominięciem trybu określonego w ust. 2.

5. Minister Szkolnictwa Wyższego i Sekretarz Naukowy Polskiej Akademii Nauk wspólnie określą w porozumieniu z innymi ministrami sprawującymi nadzór nad szkołami wyższymi tryb składania wniosków, o których mowa w ust. 2 pkt 1—3, przez rady wydziału i rady naukowe.

Art. 19. 1. Tytuły naukowe są dożywotnie.

2. Pozbawienie tytułu naukowego może nastąpić tylko w razie skazania na karę więzienia za przestępstwo popełnione z chęci zysku lub z innych niskich pobudek bądź też wymierzenia kary dyscyplinarnej wydalenia ze służby, przewidzianej w ustawie o szkolnictwie wyższym, w ustawie o Polskiej Akademii Nauk i w ustawie o instytutach naukowo-badawczych.

3. Oficera zawodowego można pozbawić tytułu naukowego również w przypadku pozbawienia stopnia oficerskiego w trybie przewidzianym w przepisach o dyscyplinie wojskowej oraz o odpowiedzialności żołnierzy za przewinienia dyscyplinarne i za naruszenie honoru i godności żołnierskiej.

4. O pozbawieniu tytułu naukowego orzeka Rada Państwa.

5. W razie skazania na karę utraty praw publicznych lub obywatelskich praw honorowych utrata tytułu naukowego następuje z mocy prawa. Utrata tytułu naukowego następuje również w razie skazania oficera na karę degradacji.

Rozdział 3.

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 20. 1. Wydziały szkół wyższych oraz inne jednostki organizacyjne szkół wyższych, placówki naukowe Polskiej Akademii Nauk oraz instytuty naukowo-badawcze, które na podstawie przepisów dotychczasowych uzyskały prawo nadawania stopni naukowych, zachowują to prawo.

2. Uprawnienia te mogą być cofnięte w trybie ustalonym na podstawie art. 14 ust. 1 pkt 1.

Art. 21. Stopnie naukowe doktora i docenta oraz tytuły naukowe profesora nadzwyczajnego i profesora zwyczajnego uzyskane na podstawie przepisów dotychczasowych stają się odpowiednio stopniami naukowymi doktora i docenta oraz tytułami naukowymi profesora nadzwyczajnego i profesora zwyczajnego określonymi w niniejszej ustawie.

Art. 22. Nie zakończone do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy przewody doktorskie i habilitacyjne będą prowadzone w dalszym ciągu na podstawie przepisów niniejszej ustawy.

Art. 23. 1. Osobom, które nie mając stopnia naukowego docenta zajmują w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy stanowiska docentów etatowych, mogą być nadawane tytuły naukowe przewidziane w niniejszej ustawie.

2. Osobom, które nie mając stopnia naukowego docenta zajmują w dniu wejścia w życie ustawy stanowiska profesorów nadzwyczajnych, mogą być nadawane tytuły naukowe profesorów zwyczajnych.

Art. 24. Przepisy niniejszej ustawy dotyczące ministrów stosuje się również do przewodniczących komitetów i komisji pełniących funkcje naczelnych organów administracji

państwowej oraz kierowników urzędów centralnych sprawujących nadzór nad szkołą, samodzielną placówką naukowo-dydaktyczną lub naukowo-badawczą.

Art. 25. Do czasu wydania przepisów wykonawczych, przewidzianych w ustawie, obowiązują przepisy dotychczasowe ze zmianami wynikającymi z niniejszej ustawy.

Art. 26. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Państwa: *E. Ochab*

Sekretarz Rady Państwa: *J. Horodecki*